

"Kudret-i Zülcelal'in pekçoktur mir'atleri. Herbiri ötekinden daha eşeff ve eltaf pencereler açıyor bir âlem-i misale..." İzah eder misiniz? Buradaki sıralamanın hikmeti ne olabilir?

"Kudretin Âyineleri Çoktur"

"Kudret-i Zülcelal'in pekçoktur mir'atleri. Her biri ötekinden daha eşeff ve eltaf pencereler açıyor bir âlem-i misale. Sudan havaya kadar, havadan tâ esîre, esîrden tâ misale, misalden tâ ervaha, ervahtan tâ zamana, zamandan tâ hayale, hayalden fikre kadar muhtelif âyineler, daima temsil eder şununat-ı seyyale."(1)

Allah'ın kudret sıfatının tecelli edip kendini gösterdiği çeşit çeşit aynaları vardır. Ve bu aynalardan bazısı bazısından daha şeffaf daha latif oluyor.

Mesela, toprak unsuru ilahi kudretin kendini en haşmetle gösterdiği bir aynadır. Toprak aynasının maddesi kesif yani katı ve mat olabilir, ama tecelli ve kudreti gösterme açısından gayet derecede şeffaf ve latiftir. Çünkü toprak bütün hayat ve canlılara tam bir beşik tam bir ana kucağı görevini görüyor.

Hava unsuru maddesi itibari ile saydam ve daha latiftir, ama orada tecelli eden kudret sıfatı toprağa nispetle daha görünmez daha içte duruyor. Su, ateşi de düşünebiliriz.

Allah'ın kudret sıfatı kainat ve gaybi alemlerde farklı farklı görünüyor ve farklı farklı tecelli ediyor. Toprakta farklı havada farklı, suda farklı ateşte farklı ruhlar aleminde farklı, misal aleminde farklı, uhrevi alemlerde farklı tecelli ediyor.

Mesela, göz eşyaya bir anda erişirken kulak göze göre biraz daha yavaş erişir, çünkü görme işitmeden hızlı gerçekleşir. Hayal, düşünce ve aklın da kalibreleri farklı farklıdır...

Burada sıralamadan ziyade; kudretin her alemde, her unsurda farklı bir tecellisinin olduğu vurgulanıyor. Yani özellikle bir sınıflandırma ya da hiyerarşik bir sıralama yapılmıyor.

Özetle su, hava, esir, alem-i misal, alem-i ervah, zaman, hayal ve fikir gibi kavramlar; ilahi kudretin bütün varlıkları nasıl istisnasız kuşattığını ifade etmek için

---

kullanılıyor. Yoksa özel bir sıralama söz konusu değildir.

(1) bk. [Sözler, Lemeat.](#)